



มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ สมมติฐานการวิจัยคือทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ มีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนพระอินทร์ศึกษา (กลุ่มสกุลอุทิศ) อำเภอวังน้อย สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนผู้เรียน 30 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน ซึ่งได้มาจากการจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มกระทำโดยจัดเรียงลำดับพัฒนาการของผู้เรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จากสูงไปหาต่ำ แล้วจับคู่ (Matching) รายชื่อผู้เรียนที่มีพัฒนาการสูงไปหาต่ำ ไล่ลงในกลุ่มทดลองกลุ่มแรก และกลุ่มหลังสลับกันไปจนครบ และได้ผู้เรียนที่มีพัฒนาการจากสูงไปหาต่ำคละกันทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มมีคุณสมบัติเหมือนกัน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากกลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง 1 จัดการเรียนรู้อยู่รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง และกลุ่มหลังเป็นกลุ่มทดลอง 2 จัดการเรียนรู้อยู่รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ แบบประเมินทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพพระบายสี แบบทดสอบทักษะการวาดภาพ แบบทดสอบคู่ขนานด้านความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการทดลอง 24 ชั่วโมง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแผนแบบ ทดสอบก่อนและหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพพระบายสีของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01



อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ มีประเด็นการค้นพบ คือ ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ หลังการทดลองของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น แต่เมื่อนำการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กปฐมวัยได้ โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี พบว่า ทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะความชำนาญ และสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งผู้เรียนต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง โดยครูผู้สอนจะให้การตรวจสอบ และประเมินความรู้ใหม่ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจและพอใจกับความรู้ที่ได้นั้นแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานนั้นได้ สอดคล้องกับ ดีเซคโค (De Cecco, 1968 : 309-319) ที่กล่าวว่า วิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะ ครูควรวิเคราะห์ ตรวจสอบทักษะของผู้เรียนก่อนอธิบายและสาธิตตามลำดับก่อนหลัง และปรับปรุงแก้ไขให้เกิดทักษะอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 88-89) ที่กล่าวว่าการตรวจสอบความสามารถเบื้องต้นที่เกี่ยวกับทักษะของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด ให้ทดสอบการปฏิบัติเบื้องต้นต่าง ๆ ตามลำดับก่อนหลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีรัตน์ กุลดำรงวิวัฒน์ (2543 : 78-81) ได้ศึกษาความสามารถ วาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนของแคโรล ดีโฮลเด็น ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ การวาดภาพระบายสีทางศิลปะหลังการเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนของแคโรล ดีโฮลเด็น สูงขึ้น

จากการวิเคราะห์ตาราง ก่อนและหลังการทดลอง ทำให้พัฒนาการของเด็กทางด้านทักษะปฏิบัติสูงขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัย (ตาราง 4) พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีต่างก็ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี ดังต่อไปนี้คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง มีการ



ค้นคว้าทดลองและการตรวจสอบ มีการเตรียมตัวให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหา หรือได้รับจากประสบการณ์โดยตรง และเด็กสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยอาศัยการเรียนรู้และความจำโดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ การส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นพบในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการทำกิจกรรม มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นอย่างทั่วถึง และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตย องค์กรประกอบทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนมีอยู่ในวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธี จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพพระบายสี และให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมได้อย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนอย่างไม่มีความแตกต่างกัน

2. ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ทั้ง 2 รูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถพัฒนาได้ทั้ง 2 วิธี สอดคล้องกับ ดวงพร พิทักษ์วงศ์ (2546 : 10) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการคิดหลากหลาย เชื่อมโยงสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สามารถพัฒนาได้โดยการจัดประสบการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ สัมผัสสิ่งแปลกใหม่เพื่อสร้างผลงานที่ไม่ซ้ำแบบใคร

จากการวิเคราะห์ตาราง ก่อนและหลังการทดลอง ทำให้พัฒนาการของเด็กทางด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัย (ตาราง 4) พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีต่างก็ประกอบด้วย คุณลักษณะเด่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การค้นคว้าทดลอง และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และเกิดผลงานที่มีคุณภาพ การสร้างบรรยากาศในชั้น เรียน ให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียน และมีสมาธิ การจัดกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน องค์กรประกอบทั้งหลายเหล่านี้ ล้วนมีอยู่ในวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธี จึงส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อย่างไม่มีความแตกต่าง สอดคล้องกับ ณัฐวรรณ ขนชัยภูมิ (2546 : 29) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ ช่วยสร้างนิสัยที่ดีให้เด็ก ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ทั้งยังช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา และยังส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อสร้างสิ่งแปลกใหม่ และสอดคล้องกับ ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (2549 : 11-13) ได้สรุปความคิดสร้างสรรค์ว่า ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจะเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับส่วนที่ทำหน้าที่เชื่อมสมองทั้งสองซีกเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับ ชนิศรา ใจชัยภูมิ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่า ความคิดคล่องแคล่วของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองทำการบริหารสมองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่



ระดับ .01 ซึ่งเป็นการนำวิธีการบริหารสมองมาใช้ในการจัดกิจกรรมจะช่วยในเรื่องของสมาธิ และด้านความคิดทำให้เด็กสามารถสร้างผลงานออกมามีคุณภาพ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่

ข้อสังเกตจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยการนำหลักการบริหารสมอง (Brain gym) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และร่วมทำกิจกรรมด้วยความสนใจ ผู้เรียนเกิดสมาธิ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ กล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น เป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำกิจกรรม อยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น และชื่นชมในผลงานของตนเอง การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะที่ผู้เรียนได้ถ่ายทอดออกมาจึงมีความหลากหลายแปลกใหม่ และมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ ทำให้ผลงานที่ออกมาแตกต่างจากการจัดกิจกรรมศิลปะรูปแบบเดิมนอกจากนี้ความสัมพันธ์ภาพระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนก็มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน และมีบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีเบา ๆ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ผู้เรียนจึงไม่รู้สึกกลัว หรือเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ สามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ได้ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ครูจึงควรนำการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาใช้เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสี และความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการสอนได้โดยการศึกษาคู่มือจากการจัดการเรียนรู้ การเตรียมสื่อและแผนการเรียนรู้อินTEGRATED ศิลปะในแต่ละแผนให้พร้อม การนำวิธีการบริหารสมอง (Brain gym) โดยศึกษาจากคู่มือวิธีการปฏิบัติในแต่ละท่าให้มีความแม่นยำ ซึ่งควรทำอย่างสม่ำเสมอ และควรมีเสียงดนตรีประกอบเบา ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาสมองให้ทำงานประสานกันทั้ง 2 ซีก และจะช่วยให้การพัฒนาเกิดประสิทธิภาพดีขึ้น



1.2 การจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ มีการดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ซึ่งครูผู้สอนสามารถศึกษาคู่มือ และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจ และถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามลำดับขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดสถานที่หรือปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการจัดทำโครงการ หรือจัดตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็ก

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรและมีนโยบาย หรือกำหนดแผนงานการฝึกอบรม การจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดอบรม หรือประชาสัมพันธ์ ทางสื่อเทคโนโลยี และสื่อสิ่งพิมพ์ ให้แก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่น เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีซินเนคติกส์ การเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบการระดมสมอง เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้รูปแบบที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบกลุ่มสัมพันธ์ในกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบดนตรี การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีวินัยในตนเอง เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติทางการวาดภาพระบายสีและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่นจัดการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ครูสามารถตัดสินใจเลือกวิธีสอนที่ดีที่สุดและมีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด